

Temat 5.

O społeczno-emocjonalnym procesie uczenia się

Oprac. Iwona Puciłowska
Rok szkolny 2023/2024

Treści do tematu 5

- 1) Czym jest społeczno-emocjonalny proces uczenia się ?
- 2) Podstawowe komponenty związane ze społeczno-emocjonalnym uczeniem się.
- 3) W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

SEL (social-emotional learning)
czyli społeczno-emocjonalny proces
uczenia się

Czym jest?

Czym jest SEL?

- „To podejście w edukacji, które zakłada, że kompetencje społeczno-emocjonalne ucznia są podstawą jego przyszłego sukcesu w życiu osobistym i zawodowym oraz że można je wykształcić podczas nauki szkolnej.”

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoleczo-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

Czym jest SEL?

- „Często SEL nazywany jest również kształceniem charakteru, umiejętnościami miękkich, umiejętności XXI wieku czy umiejętności metapoznawczych (Jones, Doolittle, 2017).”

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

Czym jest SEL?

- „Nie jest to jednak dodatek ponadto, czego uczymy w szkole podczas lekcji przedmiotowych, ale raczej filozofia integracji kształcenia kompetencji w trakcie każdej aktywności szkolnej – lekcji, przerwy, pracy projektowej czy działalności na rzecz społeczności lokalne.”

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

Czym jest SEL?

- „SEL to nauczanie i rozwijanie umiejętności potrzebnych do radzenia sobie z wielkimi uczuciami, nawiązywania relacji, zdobywania samoświadomości, rozwiązywania problemów, dokonywania odpowiedzialnych wyborów i wyznaczania celów.
- SEL koncentruje się również na otwartej komunikacji, świadomości społecznej i empatii.”

<https://www.storyboardthat.com/pl/article/s/e/uczenie-si%C4%99-spo%C5%82ecznie-emocjonalne>, dostęp 21.11.2023 r.

5 podstawowych kompetencji związanych z uczeniem się społeczno-emocjonalnym

5 podstawowych kompetencji związanych z uczeniem się społeczno-emocjonalnym

Samoświadomość

Samodzielne
zarządzanie sobą

Świadomość
społeczna

Umiejętność
budowania relacji

Odpowiedzialne
podejmowanie
decyzji

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoecznie-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

5 podstawowych kompetencji związanych z uczeniem się społeczno-emocjonalnym

SAMOŚWIADOMOŚĆ (ang. self-awareness)

Umiejętność identyfikacji i rozumienia własnych emocji, myśli i zachowań w różnych kontekstach.

Wiąże się z umiejętnością identyfikowania swoich mocnych i słabych stron, nastawieniem rozwojowym, poczuciem sprawstwa czy postawą uczciwości i integralności.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoecznie-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

5 podstawowych kompetencji związanych z uczeniem się społeczno-emocjonalnym

SAMODZIELNE ZARZĄDZANIE SOBĄ (ang. self-management)

Komplementarna samoświadomość
umiejętność zarządzania własnymi
emocjami, myślami i zachowaniami,
czyli odraczania nagrody, hamowania
zachowań niepożądanych, radzenia
sobie ze stresem czy przeciwnościami,
czy osiągnięcia wyznaczonych przez
siebie celów.

Wiąże się ona z takimi cechami jak
wytrwałość, samodyscyplina,
umiejętność planowania czy
sprawczość.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoleczo-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

5 podstawowych kompetencji związanych z uczeniem się społeczno-emocjonalnym

ŚWIADOMOŚĆ SPOŁECZNA (ang. social awareness)

To wgląd w to, co dzieje się wokół nas.

Wiąże się z takimi kompetencjami, jak umiejętność empatyzowania i przyjmowania różnych punktów widzenia, dostrzeganie potrzeb innych ludzi i branie ich pod uwagę podczas podejmowania decyzji, identyfikowanie norm społecznych czy umiejętność wyrażania wdzięczności.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoecznie-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

5 podstawowych kompetencji związanych z uczeniem się społeczno-emocjonalnym

UMIEJĘTNOŚCI BUDOWANIA RELACJI (ang. relationships skills)

Szczególności takich, które będą zdrowe i wspierające i pozwolą na efektywne funkcjonowanie w społeczeństwie

Wymaga to takich umiejętności, jak aktywne słuchanie, komunikacja i współpraca, umiejętność rozwiązywania problemów i konfliktów, przywództwo czy stawianie oporu negatywnym wpływom społecznym

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoecznie-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

5 podstawowych kompetencji związanych z uczeniem się społeczno-emocjonalnym

ODPOWIEDZIALNE PODEJMOWANIE DECYZJI (ang. responsible decision-making)

To umiejętność będąca niejako rezultatem czterech wyżej wymienionych obszarów, polegająca na empatycznym i konstruktywnym sposobie podejmowania decyzji dotyczących naszych zachowań w kontekście społecznym.

Wiąże się z umiejętnością formułowania uzasadnionych sądów, wyznajdnowania rozwiązań i przewidywania konsekwencji naszych działań, jak również refleksji i samooceny.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoecznie-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

1. LEKCJE SEL – poświęcenie czasu lekcji na skupienie się na kompetencjach społecznych i emocjonalnych – zazwyczaj są to samodzielne lekcje na takie tematy, jak nazywanie uczuć, radzenie sobie ze stresem, wyznaczanie i osiągnięcie celów, rozwijanie empatii, skuteczne komunikowanie się, rozwiązywanie konfliktów, bycie asertywnym i podejmowanie odpowiedzialne decyzje.

Najskuteczniejsze lekcje dają uczniom możliwość ćwiczenia umiejętności poza lekcją i poprzez współpracę podczas lekcji przedmiotowych.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

2. INTEGRACJA SEL W LEKCJE PRZEDMIOTOWE:

- Promowanie poczucia przynależności do społeczności klasowej, nastawienia na rozwój, poczucia własnej skuteczności oraz wartość pracy;
- Włączenie celów SEL do celów dydaktycznych (np. myślenie krytyczne i umiejętność formułowania argumentów wymagać może umiejętności zarządzania sobą, świadomości społecznej (np. zrozumienia perspektywy drugiej osoby) czy aktywnego słuchania (umiejętności budowania relacji)
- Korzystanie z aktywnych metod i technik nauczania.
<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

3. WZMOCNIENIE PRAWA GŁOSU UCZNIÓW — szkoły mogą rozwijać poczucie tożsamości, sprawczości, wspólnoty i przynależności, zapewniając wszystkim uczniom różnorodne możliwości włączania się w życie zarówno w klasie, jak i w szkole.

Obejmuje to również aktywne angażowanie uczniów, którzy zazwyczaj nie pełnią ról przywódczych tak, aby oni również mieli możliwość wyartykułowania swoich potrzeb czy pomysłów.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoleczo-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

4. WSPIERAJĄCE ŚRODOWISKO NAUKI - podstawą jest tu troskliwy, angażujący nauczyciel, który nawiązuje z każdym uczniem autentyczne, oparte na zaufaniu relacje. Dzięki temu tworzy przestrzeń, która umożliwia:

- budowanie silnego poczucia wspólnoty;
- tworzenie struktur sprzyjających przynależności i bezpieczeństwu emocjonalnemu;
- ustanowienie praktyk dyscyplinowania skoncentrowanych na uczniu, które promują sel (np. kiedy uczniowie mogą się wypowiedzieć na temat sposobów reagowania na działania niepożądane czy konflikty).

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spolectno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

5. WZMOCNIENIE SEL OSÓB DOROSŁYCH

PRACUJĄCYCH W SZKOLE – pielęgnowanie relacji w społeczności nauczycieli i innych pracowników szkoły, którzy angażują się we własne społeczne i emocjonalne uczenie się, współpracują przy strategiach promowania SEL i modelują SEL w swojej klasie.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

6. WSPIERAJĄCA, SKONCENTROWANA NA UCZNIU
DYSCYPLINA, w której dostosowuje się działania
związane zachowaniem uczniów do SEL
i uwzględnia głos uczniów.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

7. ZINTEGROWANE WSPARCIE DLA WSZYSTKICH UCZNIÓW — uniwersalne, ukierunkowane i/lub intensywne wsparcie zaprojektowane w celu zaspokojenia potrzeb akademickich, społecznych, emocjonalnych i behawioralnych wszystkich studentów, nie tylko tych z trudnościami w nauce czy zachowaniu.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

8. WSPÓŁPRACA Z RODZICAMI – tworzenie znaczących możliwości partnerstwa i dwukierunkowej komunikacji, która zaprasza rodziny do udziału w procesach planowania i wspierania uczenia się społecznego i emocjonalnego (SEL) w szkole, domu i społeczności poprzez:

Poszukiwanie wiedzy i wkładu od rodzin

Organizowanie możliwości dla rodzin, aby dowiedzieć się i porozmawiać o SEL

Udostępnianie strategii i narzędzi wspierających rozwój społeczny i emocjonalny, wspieranie rozwoju SEL rodziców

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

W jaki sposób można wdrażać SEL w szkole?

9. PARTNERSTWO ZE SPOŁECZNOŚCIĄ LOKALNĄ –

partnerami mogą być:

- organizatorzy zajęć dodatkowych,
- organizacje non-profit,
- służba zdrowia,
- uniwersytety,
- agencje rządowe,
- lokalne firmy,
- inne instytucje, które mogą łączyć uczniów ze społecznością lokalną.

<https://www.edunews.pl/narzedzia-i-projekty/narzedzia-edukacyjne/6028-o-spoeczno-emocjonalnym-procesie-uczenia-sie-sel>,
dostęp 21.11.2023 r.

Zasoby:

- <https://www.superbelfrzy.edu.pl/glowna/sel/>
- <https://epale.ec.europa.eu/pl/blog/spoleczny-wymiar-emocji-czyli-rzecz-o-sel>